

Sportens särart och frågan om behovet av allmänna straffrättsliga påföljder

Den senaste tiden har det i media debatterats huruvida åklagarens beslut att inleda en förundersökning och sedermera väcka åtal mot en ishockeyspelare för en händelse som inträffat inom ramen för en ishockeymatch varit riktigt eller inte.

Sveriges Ishockeyspelares Centralorganisation ("SICO") är en ideell förening som har till uppgift att företräda ishockeyspelarna som ett kollektiv. SICO är av uppfattningen att idrotten generellt har en mycket stor särprägel gentemot det vanliga arbetslivet i flera avseenden. Bland annat är en idrottskarriär, i förhållande till ett normalt arbetsliv, mycket kort. Vidare har ett stort antal sporter mycket stora inslag av våld av olika slag och i varierande omfattning. Som exempel kan nämnas ishockey, boxning, kampsport generellt, rugby, amerikansk fotboll m.m. Det torde vara uppenbart för alla att detta givetvis medför ett väldigt omfattande samtycke till att utsättas för det våld som kan förekomma eller förekommer inom ramen för sporten.

Idrottens särart har beaktats inom juridiken bl.a. när det gäller tillämpligheten av föreningsrättsliga regler på anställningsförhållande. Vidare finns det rättspraxis vad avser samtycke när det gäller misshandel inom idrotten. Idrottens betydelse inom samhället har givit idrotten ett betydande utrymme att hantera en rad frågor av de som representerar idrottsutövarna, dvs. genom föreningsrepresentationen. Detta har hittills även gällt frågor om misshandel på kampsportsgalor, boxningsmatcher och ishockeymatcher. Idrottens rättsliga konstitution med Riksidrottsförbundet i en myndighetsliknande roll högst upp är väldigt likt det "allmänna" rättssystemet. Idrotten har även utredande organ (ex. Dopingnämnden), bestraffande organ (ex. Disciplinnämnden i ishockey) och en idrottens högsta domstol (Riksidrottsnämnden) som överprövar de andra organens beslut.

Nu verkar det dock skett ett skifte i hur de rättsvårdande myndigheterna ser sin roll i samhället i förhållande till idrotten. Denna förändring märks särskilt hos Åklagarmyndigheten. Helt plötsligt har ett antal ärenden börjat utredas som tidigare någon åklagare aldrig ens övervägt att titta på. Det aktuella fallet med Jakob Lilja (misstänkt) och Jens Olsson (målsägande) verkar dessutom ha initierats efter att åklagaren blivit uppringd av en reporter på Expressen som velat ställa frågor om händelsen och därefter skickat över en film över det inträffade.

Denna utveckling, där de rättsvårdande myndigheterna självmant börjar utreda påstådda brott inom idrotten, bör enligt SICO:s uppfattning upphöra. Givetvis finns det en gräns för vad som ska förekomma inom ramen för ett idrottsevenemang och en gräns för hur lång ett samtycke sträcker sig. Emellertid måste rimligen utgångspunkten från de rättsvårdande myndigheterna vara att det som inträffar inom ramen för exempelvis en ishockeymatch eller på en boxningsgala omfattas av det samtycke som lämnas av idrottsutövare som deltar i dessa arrangemang.

Idrottens särart måste rimligen innebära att det som ett första led för inledandet av en förundersökning krävs att den individ som blivit utsatt för våld som går utöver det samtycke som individen själv uppfattar att denne lämnat, själv måste agera för att få en utredning till stånd. Mot denna ståndpunkt kan givetvis uppställas argument som att den som blivit utsatt för våldet inte vågar anmäla på grund av risk för repressalier. Vår bedömning är att denna risk måste beaktas som liten och lätt kan undvikas om vissa speciellt utvalda åklagare får som uppgift att samarbeta med företrädare för idrotten och att dessa i särskilda fall kan agera utan att den brottsutsatte anmält händelsen. Huruvida det senare förslaget kräver en lagändring har vi inte utrett men det är ändå angeläget att även den lagstiftande församlingen förstår behovet av förändring av den utveckling som vi nu ser.

Vad vi föreslår kan vända den utveckling vi ser idag. På grund av intresset från media får också dessa ärenden alltför stort utrymme och exponering i förhållande till den betydelse de har för beivrandet av brott generellt. På grund av mediaexponering bedömer vi tyvärr också att de rättsvårdande myndigheterna riskerar att navigera fel då egenintresset att synas i media ibland verkar kunna grumla omdömet kring huruvida en förundersökning är påkallad ur allmän synpunkt och därför bör inledas eller inte.

I det aktuella fallet är de båda involverade personerna Jakob Lilja (misstänkt) och Jens Olsson (målsägande) medlemmar i SICO. Då målsäganden Jens Olsson på ett tidigt stadium klart uttryckt att han inte önskar att detta går till åtal, och då den misstänkte Jakob Lilja redan blivit avstängd inom sporten och ålagts att betala kraftiga penningböter, anser vi inte att det är rimligt att åklagare, advokater, poliser och domstolarna ska engageras för att den misstänkte eventuellt slutligen också ska bli dömd straffrättsligt. Det finns helt enkelt inget allmänt intresse av att mot målsäganden Jens Olssons invändning ta ärendet vidare till åtal bara för att om möjligt få se Jakob Lilja bli dömd i allmän domstol. Dessutom har han redan bestraffats kraftigt inom idrottens rättsliga regelverk.

Kristoffer Sparring
Advokat och ordförande i SICO